

LOOTUSRINGI JUHT

ÕPILASTE ISETEGEVUSE JA KARSKUSKASVATUSTÖÖ AJAKIRI

Detsember 1932.

Nr. 2

V aastakäik.

VÄLJAANDJA: EESTI ÕPETAJATE LIIT.

Tegev toimetaja: P. Kochtitsky. Toimetuse liige: J. Elango. Vastutav toimetaja: P. Kochtitsky. Ilmub koolitöö kuudel, kuus numbrit õppeaastas. Maksab aastas — 50 s., üksiknumbriga 10 s. Toimetus ja talitus: Tallinna, Tatari 3. Telefon 458-52.

Õpetajate II karskuspäevale!

On möödunud neli aastat sellest, kui olime viimati koos. See oli 1928. a. lõpul Tallinnas, I õpetajate karskuspäeval.

See oli ärkamisaegne meeleolu. Haridusministeeriumi korraldusel oli algkooli õppekavasse võetud kõlblus- ja karskusõpetus ning töö lootusringides. E. Õpetajate Liidu juures oli kutsutud ellu karskuskasvatustoimkond vastava tööjõuga. Ja — tööd oli ka küllalt, sest alkoholi müügi-kohtade arv kasvas eriti hoogsalt, seega alkoholi võim tugev. Kogunesime siis üle kodumaa. Üle kolmesaja haridustegelase tuli.

Oli meil palju ja huvitavat rääkida, ülevaateid olukorrast teha, töökavu arutada, põhimõttelikke seisukohti avaldada. Kiiresti kadus kolm päeva. Ammutanud hoogsat töötahet, asus igaüks koduteele, ühisele tööriinale.

Ja nüüd tuleme teist korda kokku. Vaheajal on mõndagi muutunud. Õppekavu muudeti, kõlblus-karskusõpetus pidi loovutama oma iseseisva koha, liituma teiste ainetega. Riigi toetust karskustööks vä-

hendati järjekindlalt, selle mõjul ka E. Õpetajate Liit pidi karskuskasvatustoimkonnas koondama. Kõrtside valitsus müüdiugi püsis ja seadusandlus ka ei või eriti rahulduda tehtud tööga.

Meie ei kurda ega löö pessimistlikult käega! Selle vastu, meil on põhjust täis usku ja töötahet koguneda, meie asi edeneb. Alkohol ikkagi ei ole enam tõusev täht. Ja noored, meie noored, nelja aasta kestel on nad moodustanud tugeva rinde võitluses elu tervendamiseks ja ilusamaks kujundamiseks. See töömeelne inimespõlv peletab meist igasuguse pettumuse tagasikiskumise päevil.

Ja nii meie tuleme! Räägime, mis vaheajal tegime, kuidas tegime, peame nõu edaspidisest tööst. Kutsume kaasa meie kaastöölisi lastevanemategi ridadest. On kindel, et sama rahuldustunne ja täiendatud ning selgitatud töötahe saadab meid tagasiteel, nagu see oli aastate eestki.

Nägemiseni siis 28.—29. detsembril Tallinnas!

Õpetajate II karskuspäev

28.—29. detsembril, 1932. a. Tallinnas, Tütarlaste Kommertsgümnaasiumi ruumides.

28. detsembril:

- Kell 10.00. Avamine. Juhatuse moodust.
10.30. Ülevaade senisest tööst.
Ref. õp. P. Kochtitsky.
11.00. Karskuskasvatustöö ülesandeid.
Ref. dir. H. Roos.
12.00. Karskusõpetus ja tervishoid.
Ref. dr. M. Püüman.
13.00. Läbirääkimisi.
14.00. Vaheaeg.
16.00. Kodukasvatuse ülesandeid.
Ref. koolin. G. Reial.
17.00. Õpetaja karskuskasvatustöö-
lisena.
Ref. mag. H. Rajamaa.
18.00. Õpetaja isik karskuskasvatustöös.
Ref. koolival. juh. J. Depman.
18.30. Läbirääkimisi.

29. detsembril:

- Kell 9.00. Õpilaste isetegevusest.
Ref. mag. A. Elango.
10.00. Lootusringide tööst.
Ref. õp. P. Kochtitsky.
10.30. Töö kohtadel:
a. Vaatlusi ja kaalutlusi lootus-
ringide töömait.
Ref. õp. E. Rungi.
b. Lootusringid kasvatustegu-
rina. Ref. õp. L. Rand.
d. Kirjavahetus ja kooliajakir-
jad lootusringi töövõttena.
Ref. õp. J. Kraanfeldt.
12.30. Läbirääkimisi.
13.30. Valimised.
13.50. Järgmise karskuspäeva aja
kindlaksmääramine.
14.00. Karskuspäeva lõpetamine.

Teateid õpetajate II karskuspäeva asjus.

1. Osa võtta õpetajate II karskuspäevast palutakse kõiki õpetajaid, sõnaõigusega — kasvatustegelasi, hoolekogu ja lastevanemate esindajaid, koolinõunikke, koolivalitsuse juhatajaid, kooliarste, haridus- ja sotsiaalministeeriumi jõude ja karskustegelasi.

2. Hinnaalanduse saamiseks raudteel on as-

tunud samme.

3. Ühiskorter — voodi ilma pesuta — 30-sentilise tasu eest ööpäevalt on osavõtjatele võimaldatud.

4. On astunud samme, et osavõtjatele oleks võimaldatud alandatud hinnaga pääs „Estoonia“ teatrisse 28.—29. detsembri õhtul.

Laste õigus.

Guy Hayler.

(Järg.)

Lapse õigus tervena sündida.

Keegi ei eita õigust lapsel tervena sündida, põlvneda terveist ja kaineist vanemajst, mis kindlustab täisealiseks saades kohase osavõtu ühiseist kohustustest ja ühiseist rõõmudest rahvamajanduse alal. Kuid laste õigustega mängitakse liiga sageli, tõmmatakse sellele tihti rist peale alkoholi laastamistöega, millel on hävitav mõju mitte ainult enne lapse sündimist, vaid mis takistab närvikava kogu arenemist ka veel pärast lapse sündimist. 19. sajandil suri mitte vähem kui veerand Suur-Britannia lastest enne 1. eluaasta täissäämist ja terveni kolmandik järeljäänuid oli kas kääbuseid, käännis, inetumaid või mõnel kombel vaimiliselt või füüsiliselt riivatuid. Veel käesoleva sajandi alul oli surevus 147 last tuhanda kohta. Seejuures pole arvestatud surnult sündinuid; nende arv ulatub kindlasti mitme tuhandeni aastas. Sir George Newman, avaliku rahvahariduse arstliku valve ülem, teadustab, et 2 386 750 lapse hulgas Inglismaal ja Walesis 1922. a. kestes arstlikul järelevaatusel mitte vähem kui 42,2% osutus mõne määrani defektiivseks. Ta tõestab ka arstlike katsete varal, et alkoholikute lapsed sureb varases lapseas viis korda enam kui karskete vanemate omi. Pole imestuda, kui kuningas Khama,

külalastes Suur-Britanniat mõne aasta eest, lausub: „Te, inglased, kogute küll hoolega varandusi, omi lapsi pillate aga endist!“

Prantsusmaal, nagu teada, on laste sündivus väike ja surevus ülisuur. Ei ole sugugi põhjendamata siduda seda asjaoluga, et prantsuse rahvas tarvitab 22,25 l. puhast alkoholi hinge kohta aastas. Me imestuksime, kui tulemused oleksid teissugused. Tähtsamaid kirjanikke lausub selle kohta: „Kohutav surevus noorte prantsuse laste hulgas ähvardab vähendada kolme põlve kestel neljakümmemiljonilise rahva kahekümmeliseks, ja kuue põlve jooksul kahandada Prantsusmaa rahva-arvult kolmanda või neljanda jängu rahvaks, kümne miljoni hingega.“

Riikliku ja rahvusliku keeluseaduse teostamine on Am. Ühendriikides avastanud palju väga mõjuvaid tõsiasju, millest ükski pole nii üllatav ja hämmastav ühilas, kui andmed laste surevuse kohta. Laste surevus New-Yorgis oli andmete järgi 1910. a. („märg“) 130,6 last tuhanda kohta, kuid 1922. a. („kuiv“) alanes see arv 71-ni. Bostonis 1910. a. („märg“) oli see arv 160,9 last 1000 kohta, kuid 1922. a. („kuiv“) kahtanes see 77-ni.

(Järgneb.)

Töö õpilaskoondistes.

Koduümbruse tundmaõppimisest.

Vajadus tunda kõigekülgselt koduümbruse elu minevikus ja olevikus on endast mõistetav, samuti ka huvi, mis see töö pakub, kui ulatus jõukohaselt määratud. Seda on mõned koolid õigesti hinnanud ja asutanud kooli juures vastavad toimkonnad. Eriliste toimkondade asutamine oleks aga liigse organisatsiooni loomine, kuna kohasem on koduümbruse tundmaõppimist kasustada kui töövõtet, millest võtavad osa koolis teotseva koondise, näit. lootusringi liikmed, jagades omavahel tööülesandeid.

Ümbruse tundmaõppimine peaks laiene-ma vähemasti kooli-piirkonnale, veel parem aga — valla maa-alale. Muidugi ei saa see töö lühiajaline olla, see võib kesta aastaid, ja lahkunud õpilased võivad väga hästi oma tööd jätkates seda koolis teotsevate õpilastega jagada. Andmed kogutakse kirjalikult kooli juurde, arhiivi, kus nad väärtusliku materjalina kasustust leiavad, aastate pärast kontrollides näitavad kohapealse elu arenemise suunda ja edu. Aeg-ajalt korralda-

takse referaate töö tulemustest, et ülevaadet saada kogu tööst. Materjali kirjeldamiseks koostamiseks on soovitatav võtta kindel paberikaust, näiteks vihuleht, et koostamine kerge oleks. Kirjutada või joonistada tuleks ainult ühele poolele. Ühele lehele kirjutada mitte rohkem kui üks küsimus. Alla kirjutada aeg, alikad ja teadete andja nimi. Võimalikult rohkem foto-võtteid.

Töökava koostamisel võiks kasustada

„Kihelkondade kirjeldamise kava“ (E. Kirjand. S., 1920). Muidugi tuleb seda tugevasti kärpida ja laste võimete ning kohaliste olude järgi valida sellest kohasem. Võib võtta osalisi ülesandeid, alates rohkem huvitavamaist, hiljem tööd kavakindlalt ja tegelaste huvi süvenemist arvestades laiendada.

Järgmises numbris toome näitliku töökava.

Kes lahendab selle tüli?

Koolimaja õuel kasvas palju mitmesuguseid puid. Nende hulgas ka suur ja viljarikas sarapuu.

Nüüd juhtus nii, et vana hallpea õpetaja oli läinud linna kursustele. Kooliteenijal oli tööd küllalt äsjalõpnuv remondi prügi koristamisega, ruumide pesemise ja puhastamisega. Sarapuul aga valmisid pähklid üsna silmanähtavalt soojas sügis-kuu päikesepaistes.

Kõigepealt märkas neid maiuspalasid noor Orava-Oskar, kes suures seiklustuhinas oli jätnud maha kodumetsa, et otsida õnne laias ilmas.

Tuumakad pähklid maitsesid Orava-Oskarile väga hästi. Imeosavasti tõmbas ta käpaga pähklikobara oksalt, ja kooretiigid vaid lendasid, kui ta neid pures.

Kui küllalt söödud, oli ta paari hüppega ülal ladvas ja algas suurima hoolega oma igapäevaseid võimlemisharjutusi. Teadagi on oravad kuulsad ja osavad võimlejad.

Juba teisel päeval aga märkasid seda Orava-Oskari omavoli kaks koolipoissi, kes juhtumisi läksid seal mööda. Nad olid veendunud selles, et pähklid kooliõuel kasvaval sarapuul kuuluvad vaid õpilastele, kui need sügisel kooli tulevad.

Vaja nüüd kihutada minema kutsumata külaline, et säästa pähklid. Silmapilk hiljem juba lendasid kivid Orava-Oskari suunas, kuid ükski ei tabanud teda.

Nähes imelikke mune enda ümber hüppamas, peatus Oskar. Siis aga aimates ohtu, tegi paar kärsitut tsükk-tsükk! ja oligi kadunud paksu lehestikku.

Teisel päeval olid poisid juba kolmekesi

kohal ja nüüd kihutati Orava-Oskar kõigi protestidele vaatamata kooliõuelt kooni minema.

Poisid aga arvasid, et pähklite päästmise eest nad väärivad rikkalikku tasu, ja korjasid kõik oma taskud pähklikobaraid täis.

Järgmisel päeval jõudis koju ka vana õpetaja. Juba esimesel ringkäigul aias ja õuel märkas ta kohe suurt hävitustööd sarapuul.

Pähklikoored sarapuu all tunnistasid, et siin olid oravad võõrsil käinud. Kuid pähkleid näis olevat rohkem puudu, kui oli koori puu all. Mis annab ta nüüd veel jõulupuul oma headele lastele!

Ta võttis pika pillirookepi, mille otsa olid kinnitatud isesugused käärid ja löikas lahti kõik okste ladvas järelolevad pähklikobarad, mida poisid polnud ulatunud võtma.

Saak oli koguni kasin. Vana õpetaja istus pingile puu alla, et pidada aru, mis nende pähklitega nüüd teha.

Kas ehk noored lootusringlased ei anaks õiglast nõu, kellele kuuluvad need ülijäänud pähklid. Kas Orava-Oskari, kes pika pakase talve jooksul kannatab sageli kibedat nalga. Või kuuluvad need pähklid kolmele poisile, kes ei lasknud oravat neid sügisel kohe korruga ära süüa? Või leidub veel keegi muu, kellel on veel suurem õigus saada pähklid endale?

Lahendanud küsimuse, kellele kuuluvad need ülejäänud pähklid, andke ka seletus, millega põhjendate oma lahendust.

E. R.

Jäljed lumes.

Läheneb talv, jõulud... Pehme, valge lumi katab maad. Kui hea on puhata koolitööst vabal ajal siis metsateel! Või lumme uppunud põldudel! Ja elu on küllalt seal, see on kirjutatud lumme jälge-

dena. Läheme, loeme seda...

Üsna kodu lähedal on hüpnud varblased, tihased, talv-siitsitajad (vaata pilt, 1). Nad vaesekesed on ju nüüd hädas toidu otsimisega... Kas sul on

korras juba lindude söögilaud talveks? Ja toitu laual?

Kaugemal õuel on v a r e s e ja h a r a k a jälgi, need on märksa suuremad. Põllul aga jooksevad väledad põld- p ü ü d. Küll nemadki oleksid tänulikud haganate ja viljaterade eest! Selleks võib teha tasaseks tüki maad, püstitada ühele äärele kadakaid varjuks lumme, veel parem — teha kadakajst ulualune, mis ühelt äärelt kinni, siis ei julge varesed sinna toidu kallale minna.

Metsa jõudes näeme kuuse all neljalisi jälgi: kaks madalat, kaks sügavamalt (esimeste jalgade). Sama puu all leiame ka käbijätteid, seemneosi. Orav (2) on seal jooksnud, käbisid näinud!

Agaga vähe edasi on veel peagu samasuguseid jälgi, kuid need ei ole nii korrapärased, on ka veidi tugevamad nagu. Vististi see oli k ä r p (3). Võimalik, et oravat püüdiski see röövlom; rutuga joostes on tema tagumised jalajäljed tihti segamini.

Leidub väiksemaidki jälgi, need on

nirgi jäljed; veel väiksemad aga — hiire.

Rohkesti jälgi on lahtiste veekogude ääres.

Sügavamale metsa läheme. Siin on näha sügavaid sõrajälgi... See on meie ilusam metsloom — hirv (5). Vähe on neid näha, külastavad siis ka heinakuhje.

Agaga ka r e b a n e (6) on siit läinud. Viis mõhka käpa all, sammud kaunis reas, lohisev saba tõmbab tihti ühendava joone. On aga reinuvaderil aega vähe, jookseb põgenevale ohvrile hüpatas järel või põgeneb ise, siis ei ole tal enam aega nõõrsirget rida teha, siis on jäljed nagu pildil (7) näha.

Rohkesti on lumes k o e r t e jälgi, neid aga eraldame kergemini, on ju neid alati õues näha.

Väsinud ilusast rännakust, pöördume metsast jälle põllule. Siin vana tuttava jäljed, ikka kaks tugevat (esimesed) ees ja kõrvuti ja nende järel reas kaks lohukest. Jänes (4) läks siit joostes. Jäljed muutuvad harvemaks, sügavamaks, vahed lühemaks... Vaeneke on siin hirmuga jooksnud, vist hädaoht varitses. Kaugemal on rahunenud jälgi, „aasu“... Hakkas otsima aset, kus puhata õhtuni, mil tuleb jälle oraseid maitsma.

Olemegi põllul. Kuulikestena veerevad õnnelikud püüd söögikohalt pöösaste varju.

Koduõues. Seal lõbus lindude pere söögilaul. Iganimelisi neid seal. Nööri otsa seotud pekitiikikestel turnivad agaga tihased mitmest perekonnast. P. K.

Võidusõit.

Valm.

Kord auto vana vankriga
läks maanteel võidu ajama
„Tuut-tuut! Tuut-tuut! teelt ära risu!
Või on sul kraavi minna isu!“
Nii auto uhkelt tuhises
ja vankrist mööda vuhises.
Siis lisas kiirust, laskis hoogu —
vaid tolmupilv jäi tuules loogu.

Vanker aga vaikselt vurises,
linna poole larises.
Sõitis kilomeetrit viis,
leidis auto kraavis siis.
Katki oli päid ja jalgu,
autot parandamas talgu.
Vanker aga vaikselt vurises,
Võidulaulu urises!

Tervishoidlikke näpunäiteid.

Külmetuse korral, kui karta on nohu tekkimist, pane ninasõõrmeisse boorvaseliini. See hoiab nina limanaha pehme ja ei lase lõheneda. Sissehõõrumine sündigu õhtuti, kui enam väljaminekut ei ole.

Verejooksu ninast, kui see toimub nina seesmise vigastamise põhjusel, saab sulgeda äädikavees (1 osa äädikat, 3 osa vett) või maarjajälalikus niisutatud puuvillatükiga, mis pannakse ninasõõrmesse.

Seepi ostes ärge valige „lõhna“- ja „ilu“-seepe, mis tihti nahka rikuvad. Parimad seebid on lihtsed seebid, eriti head on „Marsi“ ja „Palmiõli“ seebid.

Suu kinni! Nina lahti! See on

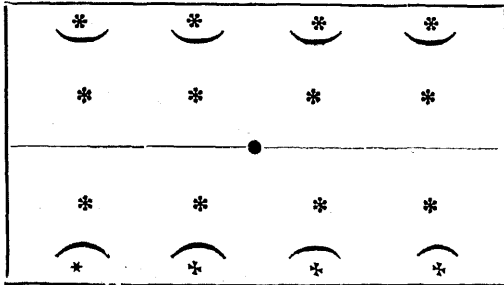
suur saladus, kuidas hoiduda talvel külmetumise ja igal ajal kopsuhaiguste eest. Ara unusta seda kunagi!

(Ajakirjast „Tervis“, 1932.)

Koopapall.

Selleks mänguks ei ole vaja palju ruumi, sest pall siin ei lenda kõrgelt, vaid veeretatakse maad mööda. Võib teda julgesti mängida igal pool, nii õues kui ka saafis, akende lõhkumist ei ole karta.

Mänguabinõu — pall — on õõnes või ka täidetud (meditsiinipall). Vaadake joonist ja pange hästi tähele, asi on lihtne. Mänguväli ehk -ruum on nelinurkne, suurus mängijate arvu järgi. Ta on poolitatud keskjoonega. Mõlemal vastaspoolel joonistatakse poolringid meetrilise läbilõikega ja võrsete vahedega. Poolringe tuleb tõmmata pool mängijate arvust.

Kui mõlemal pool on kaheksa mängijat, siis neli neist asub koopavahtideks koobastesse, ülejäänud neli on kaitsjad ja ühtlasi tormajad. Pall asub keskjoonel.

Märjuandel jooksevad mängijad palli järele ja püüavad teda vaenlase koopasse veeretada, ükskõik missugusesse. Palli tuleb mööda maad veeretada, teda sõrmeotstega liües või liikates (rusikaga mitte liüa, võib sõrmenukid veristada!). On värv saavutatud, vahetatakse kaitsjad koopavahtidega, pall asetatakse keskjoonele ja algab uus rünnak.

Koopavaht võib kaitsa käe- ja jalaga, kuid koopast tohib välja tulla ainult ühe jalaga, teine jalg peab olema koopas.

Tõstab keegi palli üles, lööb ta kõrgele, lööb jalaga või mängib toorelt (tõukab kaas-mängijaid), antakse vastasmängijale vabalööki. Vabalöök toimetatakse kohast, kus viiga sündis. Vabalöögi ajal vastasmängijad peavad vähemalt kaks meetrit pallist eemal seisma.

Teeb aga koopavaht vea (tõstab palli maast, lööb palli üles, astub koopast mõlema jalaga välja, antakse trahvilööki. Trahvilöögiks asetatakse pall keskjoonele koopa vastu, kus viiga tehti. Mängijal, kes trahvilööki toimetab, on kolm lööki: nende kolme löögiga püüab ta palli vastase koopasse veeretada; teised teda seejuures segada ei tohi, alles peale kolmandat lööki tohivad teised sekka liüa.

Võidab see pool, kumb saavutab rohkem väravaid.

Mäng on lihtne ja huvitav.

Proovige!

A. L—in.

Mis tehakse lootusringides.

Kalmaküla (Mustvee, Tartumaal) 6-kl. algkooli nr. „Meritähht“ pidas oma järjekorralise peakoosoleku 8. okt. s. a., kus määrati kindlaks eeloleva aasta tegevuskava järgmisena:

1. Ringi töökoosolekute (1 kord kuus), ettekannete-õhtute, pidude (maksuliste ja maksuta) ja mängutundide (igal laupäeval) korraldamine.

2. Lugemislaua avamine, kus oleksid kõigile õpilastele saadaval kõik Eestis ilmuvad noorte- ja lasteajakirjad, „Opilasleht“ ja päevaleht „Postimees“.

3. Ringi raamatukogu avamine, kuhu paigutatakse ringi poolt muretsenud raamatud ja lugemislauale tellitud ajakirjad. Raamatukogust antakse raamatuid vaid ringi liikmeile.

4. Osavõtmine märtsikuul korraldatavast võistluskirjutusest.

5. Oma ajakirja (albumi) „Nooruse helinad“ väljaandmise jätkamine.

Selgituseks töökavale olgu lisatud, et mängutundidel mängitakse ringi poolt ringile muretsenud mängu (kabe, malle, reisisid, loto jne.) ja ka lastekohaseid seltskondlikke mängu. Lugemislaud on juba avatud ja seal leiduvad järgmised ajakirjad ja ajalehed: „Lootusringi juht“, „Vikerkaar“, „Lasteleht“, „Laste Rõõm“, „Eesti Noorus“, „Laste Sõber“, „Väi-

keste Sõber“, „Kevadik“, „Eesti Noorte Punane Rist“ ja „Opilasleht“.

Ringil on liikmeid: noorte rühmas (8–10-a.) 4, tegevliikmeid (õpilased üle 10 a.) 36 ja toetajaid liikmeid (end. õpil. kuni 17 a. ja õpetajaid) 7. Liikmemaksu alammäär: 5 senti aastas.

Ringis valitseb kõigiti töomeeleolu. Ka suvel tuli ring vabatahtlikult töökoosolekuiks kokku, korraldas ühe pidu, mille sissetulek kasutati ajakirjade tellimiseks jm. ringi elu korraldamiseks.

Hooldaja: J. Rosin.

Oru algkooli (Läänemaal) lootusring „Põhjala“ töötas möödunud tegevusaastal 34 liikmega. Neist oli naisliikmeid 22 ja meesliikmeid 12. Ringi sissetulek oli kr. 22,90; väljaminek — kr. 15,68.

Tegevusaasta jooksul on ring korraldanud peakoosolekuid 2, juhatusel koosolekuid 6, kirjandusõhtuid 1 ja alkoholita jookide kursusi 1. Ring andis välja seina-ajakirja 20 numbrit, võttis osa võistluskirjutusest „Kuidas saan õnnelikuks“, korraldas luuletiste, kirjandite- ja joonististe võistluse, astus kirjavahetusse Hanila algkooli lootusringiga.

Käesoleva aasta töökava koostati järgmiselt: 1) seina-ajalehe väljaandmine. 2) loen-

Oru algkooli lr. „Põhjala“.

Ees seina-ajakiri „Päikese kiire“ viimane number ja kirjandus-õhtul ettekantud näidendi: „Mida rahad jutustada teavad“ tegelased rahadega rinnal. Opetajad: 1. hooldaja A. Vana, 2. juhataja G. Spuhl, 3. õp. E. Oengo, 4. õp. E. Bankmann.

gute ja kursuste korraldamine. 3) lugemislaua korraldamine liikmeile. 4) kirjandusõhtute korraldamine. 5) jalutuskäikude korraldamine. 6) spordiabinõude korraldamine. 7) kirjandite-

luuletiste- ja joonististe-võistluse korraldamine.

Kõigile kaasvõitlejaile head töötahet soovib lr. „Põhjala“ juhatus.

Kuidas toimetatakse seina-ajakirju.

Randvere (Saaremaa, Kuressaare kaudu) algkooli lr. „Koidukiire“ seina-ajakirja toimetust kirjutab:

Meie seina-leht „Koit“ toimetatakse järgselt: õpilased annavad kaastöö toimetusse harilikult reedel, laupäeval. Lootusringi hooldaja parandab kirjandid keeleliselt ja teeb valiku. Pühapäeval tuleb kokku 3-liikmeline toimetus ja siis algab järgmise nr. valmistamine: kirjutised kirjutatakse ümber ja joonistised lõigatakse sobivasse suurusse, vana nr. võetakse ära ja uus kinnistatakse seinale. Sinna jääb see kogu nädalaks. Lehe aluspapp (punasest lauapaberist), millel nimi „Koit“, toimetajate nimed ja märkus ilmumise aja kohta, on uksele kinnistatud alaliselt. Soovikorral võib aluspapi suurust muuta, teatud osa vahelt ära võttes. Uus number kinnistatakse afustele, iga töö eraldi, kinnistitega. Meil on kavatsus hakata edaspidi vanu numbreid kleepima odavale pakkimis-paberile, et säilitada sellega ilmunud numברי algkuju.

Kasti algkooli (Märjamaa kaudu) lr. seina-ajakirja „Nädal“ toimetati järgmiselt:

Ühiselt kogutud ajalehist-ajakirjust lõigati välja kirjutisi ja pilte kodu- ja välismaa kohta. Kleepides paigutati need vastavalt kodu- või välismaa osakonda.

Kirjakasti kaudu koguti kaastööd (kirjutised, joonistised, looduse vaatluse tulemused, vastused, küsimused jne.) õpilastelt. Hooajaliselt tekkisid eriosakonnad, nagu näit. kevade tulek (vesi, linnud jm.).

Kooli eluga seotud korraldused ja tähtpäevad koostas hooldaja, samuti ka mõningaid ülesandeid seoses ajakirjust tehtud lõigetega.

Seinapapile kinnistati kaks kokkukleebitud suurt paberipoognat kinnistitega. Vana ajakiri võeti maha pühapäeval ning uus kinnistati asemele, kleepides sellele suurele lehele lõikeid ja kaastööd, mis vaheajal kogunenud, ühtlasi aga jättes vastavais osakonnis ruumi edaspidisteks kleepimisteks uutele kaastöödele, mida tehti igal õhtul kuni nädala lõpuni.

Noorte töid.

„Ilusa ja hea teenistuses — oma õnne poole!“

Nii hüüdsid väikesed lastesuid 13. veebruaril 1932 Peipsi valendavate jääväljade ääres, Kalmaküla algkoolis, kui

loodi lootusring „Meritähht“. Iga meritähhtlane hüüdis seda, sest nii hea oli, liiga suur oli rõõm selleks, et seda tasa, ainult

endale ütelda, sest nüüd teadsime, kuhu läheme, kuhu püüame. Oo — ja veel kui tulid need „omad mured“, „omade asjade“ korraldamised, kes tahtis siis veel kõrvale jääda? — ei keegi. Igauhel oli jõudu ja tahet palju selleks, et seda rakendada „oma töösse“. Me olime rõõmsad, et pole meiegi „kustuv, ununev lehekülg aegade raamatus, vaid et meiegi otsaesisele on kirjutatud elusõna“, et oleme meiegi väärilised selleks, et astuda avalikkuse ette ja hüüda: „Meiegi elame!“

Viimast taheti osa ringi liikmete poolt valida isegi ringi nimeks, kuid võidu sai siiski „Meritäht“. Mispärast? — meeldis meile rohkem, tahtsime oida „Meritähe“ lapsed.

Ja nüüd „Meritäht“, tulles 8-kuise noorurina teiste lootusringide keskele, tahaks suruda kätt kõigil... kõigil, tahaks hüüda tervitusi ja öelda: „Olles ilusa ja hea teenistuses, astume ühiselt oma õnne poole!“ „Meritäht“.

„Põhjatähe“ saamis- ja ristimislugu.

See sündis nii, et õpilased, otsustades „jäädvustada“ osa oma töid kooli-ajakirjas, palusid selle vadereiks-nimeandjaiks kõik kooli mõtlejad pead.

Tuligi siis kokku hulk nimesid ja nimede põhjendusi — kirjalikult muidugi.

Näiteks: „Ilusalu“, põhjendusega, et ajakiri sisaldaks kogu ilusaid töid, nagu üks-teise kõrval kasvavaid noori puid — ilus metsasalk.

„Põhjatäht“: kindel ja liikumatu tähis, mille järele meie kauged esisad juba viikingikäikudel oma laevu juhtisid ja õiget suunda andsid; on veel praegugi õõs eksinuile juhiks.

„Iluläte“, aluseks ilulaul: kes jõi ilulättest, sai rõõmsaks ja võis õnnel hõisata.

„Noorushommik või -päike“, sest noorte esimesed vaimuavaldised oleksid siuks.

„Rõõmusära“: Töodes leiduks rõõmu-, õnne- ja ilu kirjeldusi — säravat elu.

„Kevade- või Rõõmuhelinad“: ajakirjas oleks ase noorte elu-kevade rõõmust helisevail tööil... Näete, missugune kimp nimesid. Ja kõik niisugused kenad ja armsad ning ilusti puha põhjendatud, et kas põi pane viimati kõik üksteise otsa ja ajakirja kaanele.

No tulime siis jälle kõik, see ligi saajapäine koolipere ühel kenal tunnil sinna suurde klassi kokku ja otsustasime käetõstmisega, et meie kooli ajakirja nimeks saagu ikka „Põhjatäht“ ja mitte mingi teine täht, sest kõik need teised tähed ei püsi kindlasti paigal ja ei võimlalda seepärast ka noorile kapteneile õige kursi võtmist oma elulaeval.

„Põhjatähe“ esimene toimetaja, sama, kes talle laulis: „Äiu lü, äiu loo...“

Audla algk., Andrei R., VI kl., 14-a.

Mu lind.

Näe, kasti* ees lind! —
Kuis ootasid sind!
Nüüd siia sa jää —
mul siis lõbus ja hää.

Kes siia sind juhtis?
„Vist Looja, kes tahtis,
et muret mul poleks
sa kaitsjaks mul oleks...“

Sul toitu ma tõin;
sind kaitsen, kus võin.
Ja laulda sa võid
kui kaasa neid töid. —

Audla algk. „Põhjatähest.“
Veera R., IV kl., 11-a.

Sügiselaul.

Näen närbuvaaid lilli, leht langeb mu
Tuul kohiseb, mühiseb teel. [eel,
Kahvatuks lõõnud on mets ja nurm
Linde laul vaikind ja kõikjal on surm.

Harva on näha veel kurgede lendu
Kaeblikud hääled neil suus,
Nemadki ära meilt lendavad kaugele,
Sügis on käes — meil pisar jääb laugelä.

* Mõeldud talvist toidukasti.

Sügis.

Juba kätte jõudnud jälle sügis, loodust täidab kurva ilmega. Puudel hele-rohelised lehed muutunud on kollakollaseks.

Sahisedes langvad puudelt alla lehed, vaikselt vaibuvad nad porisse. Linnud parvedesse kokku endid seavad, hakkavad nad meilt ju talveks lahkuma.

Marta P., V kl.
(Randvere algk. lr. ajakiri „Koit“).

Koolide ajakirju.

„Koit“ nr. 25. Randvere (Kuressaare k.) algk. lr. „Koidukiire“ seina-ajakirja juubeli-album. See kahekümneviies number seina-ajakirjast on šapirograafil mitmevärvilisejt paljundatud, sisaldab 24 lehekülge (ühes arvatud kaaned).

Sisust: Meie kool, Teomees Mihkel, Meie seina-ajaleht, Meie ilmastikust, Hõimupäeval; luuletised: Oja, Sügis, Sügiselaul, Hõimlased; rohkesti pilte koolist jm.

Kaastööd on saatnud ka endised õpilased.

Vahetamiseks saadetud kaks eksemplari saatsime: Kalmaküla algk. lr. „Meritäht“ (Lohusuu) ja Laitse algkooli lootusringile (Laitse, Läänemaal).

„Edu“ nr. 1. 1932. a. II aastakäik. Haimre

algkooli lr. „Koidukiire“ ajakiri, šapirogr.. mitmevärviline, lk. 24 + kaaned.

Sisust: Meie ilusale, avarale kodule, Jälle kooli, Uues koolis, Vihmasel karjapäeval, Mälestusi suvest, Meie uue kodu õnnistamine, Kolletanud lehtede jutustus, Elamusterikas päev koolis; luuletisi: Sügis, Talve ootel, Talvel; kroonika; illustratsioone.

Ajakirju vahetada soovivad

Randvere algk. lr. „Koidukiir“, aadr.: Kuressaare kaudu. Eriti huvitatud seina-ajakirjade vahetamisest.

Haimre algkooli lr. „Koidukiir, aadress: Märjamaa.

Tallinna I linna algkool, aadress: Tallinna, Kooli 2.

Kroonika.

Rahvaste Liit ja salakaubitsemise nimastusvahenditega.

Rahvaste Liit peab alalist võitlust narkootiliste ainete salakaubitsemisega. — Läänud aastal juunikuus oli Genfis koos rahvusvaheline konverents, mille arutusaineks oli narkootiliste ainete valmistamine ja nendega kauplemise vastu võitlemine. Sel konverentsil kirjutati alla narkootiliste ainete valmistamise piiramise ja nende levitamise reguleerimise konventsioonile.

Türgi esindaja teatas Rahvaste Liidu oopiumiga kauplemise vastu töötavale Nõuandvale Komiteele (Opium Advisory Committee), et Türgimaa kavatses lähemal ajal ühineda Haagi 1912. a. ja Genfi 1925. a. oopiumi-konventsiooniga.

Rahvaste Liidu sekretariaadile tehti ülesan-

deks koostada eriline „must nimistu“, mis sisaldaks suuremate nimastusainetega kauplete ja keelatud kaubitsemisega peamiselt ühenduses seisvate firmade nimed, lähemat informatsiooni nende tegevusest jne.

Karskusküsimusi üliõpilaskonnas.

Üliõpilaskonnas on kavatsus luua üliõpilaste karskusliit, kuhu koonduksid peale üliõpilaste karskusühenduse veel teiste üliõpilaskonksioonide karskustoimkonnad ning üksikliikmed.

Ülikoolivalitsus on moodustanud komisjoni, kuhu kuuluvad rektor J. Köpp, prorektor J. Uluots ja usu- ning arstiteaduskonna dekaanid H. B. Rahamägi ja A. Lüüs; toimikond hakkab tegelema üliõpilaste karskustöö küsimustega.

Toimetusele saadetud kirjandust.

„Eesti Noorte Punane Rist“ nr. 6, 7.

„Eesti Spordileht“ nr. 51, 52, 53, 54.

„Tervis“ nr. 9, 10, 11.

„Aed“ nr. 9-10, 11.

„Eesti Noorus“ nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8-9, 10, 11.

„Opilasleht“ nr. 2, 3, 4, 5, 6, 7.

„Külvaja“ nr. 8-9.

„Loodusevaatleja“ nr. 5.